

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

ԳՈՐԻՍԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ



**ԳՈՐԻՍԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
«ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱԳԻՍՏՐԱՏՈՒՐԱՅԻ ԿՐԹԱԿԱՆ
ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ (ԲԵՆՉՄԱՐԿԻՆԳ)**

ԳՈՐԻՍ 2025

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Բենչմարկինգի նպատակները և խնդիրները

Սույն հետազոտության նպատակն է համեմատել Գորիսի պետական համալսարանի (ԳՊՀ) և Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման ակադեմիայի (ՀՀ ՊԿԱ) «Իրավագիտություն» մագիստրոսական մասնագիտական կրթական ծրագրերը (ՄԿԾ)՝ բացահայտելու ԳՊՀ «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի բարելավման հնարավորությունները, զարգացնելու ՄԿԾ-ն ՀՀ ՊԿԱ-ի լավագույն փորձի հիման վրա և ապահովելու մրցունակություն կրթական շուկայում:

Խնդիրները

- Համեմատել երկու ՄԿԾ-ների վերջնարդյունքները՝ պարզելու համապատասխանության աստիճանը:
- Համեմատել ուսումնական պլանները՝ բացահայտելու ուսումնական բովանդակության տարբերությունները:
- Առաջարկել բարելավման և արդիականացման կոնկրետ քայլեր՝ հիմնված վերլուծության արդյունքների վրա:

Իրականացման ժամկետները և գործողությունների պլանը

Բենչմարկինգն իրականացվել է 1 ամսվա ընթացքում հետևյալ փուլերով.

1) նախապատրաստական փուլ (1 շաբաթ)

ա. բենչմարկինգի տեսակի որոշում,

բ. բենչմարկինգի նպատակի և խնդիրների հստակեցում,

գ. Չափանմուշային (էտալոնային) համալսարանի ընտրություն,

դ. տվյալների հավաքման պլանի մշակում.

2. տվյալների հավաքման և վերլուծության փուլ (2 շաբաթ)

ա. ԳՊՀ և ՀՀ ՊԿԱ «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ների ուսումնասիրման փուլ,

բ. տվյալների համեմատական վերլուծություն.

3. եզրակացությունների և առաջարկությունների մշակում (1 շաբաթ)՝

ա. վերլուծության արդյունքների ամփոփում,

բ. հաշվետվության պատրաստում:

Պատասխանատուները և նրանց գործառույթները

	Պատասխանատու	Պաշտոնը	Գործառույթը	Ժամկետները
1.	Գրիգորյան Զարեհ	Ուսումնական և գիտական աշխատ. գծով պրոռեկտոր	Բենչմարկինգի իրականացման գործընթացի վերահսկողություն, խորհրդատվություն, հաշվետվության ընդունում	Ողջ ընթացքում
2	Ալավերդյան Սոնա	Որակի գնահատման և ապահովման բաժնի վարիչ	Բենչմարկինգի իրականացման համար համապատասխան գրությունների պատրաստում, ուսումնամեթոդական ապահովում, խորհրդատվություն, գործընթացի իրականացում, հաշվետվության կազմում և ներկայացում	Ողջ ընթացքում

3.	Շաբունց Գայանե	Ուսումնագիտական գործընթացի կառավարման բաժին	Համեմատվող ՄԿԾ-ների կառուցվածքի, վերջնարդյունքների, ուսումնական պլանների, կրեդիտների բաշխման համեմատում	1 ամիս
3	Լուսինե Ներսիսյան	Բանասիրության և պատմաիրավագիտության ամբիոնի վարիչ	Համեմատվող ՄԿԾ-ների կառուցվածքի, վերջնարդյունքների, ուսումնական պլանների, կրեդիտների բաշխման համեմատում	1 ամիս
4.	Հովհաննիսյան Արկադի	Բանասիրության և պատմաիրավագիտության ամբիոնի դասախոս	Համեմատվող ՄԿԾ-ների առարկաների, կրեդիտների և կիսամյակների համեմատում և վերլուծություն	2 շաբաթ
5.	Թելունց Մալիկ	Բանասիրության և պատմաիրավագիտության ամբիոնի դասախոս	Համեմատվող ՄԿԾ-ների առարկաների, կրեդիտների և կիսամյակների համեմատում և վերլուծություն	2 շաբաթ

Գործողությունների պլան

1. Կազմել աշխատանքային խումբ:
2. Կազմակերպել տվյալների հավաքման գործընթացը:
3. Համեմատել ծրագրերի վերջնարդյունքներն ու պլանները:
4. Ներկայացնել վերլուծության արդյունքները շահագրգիռ կողմերին:
5. Պատրաստել հաշվետվություն և ներկայացնել ղեկավարությանը:

Բենչմարկինգի անցկացման մեթոդաբանությունը

Բենչմարկինգի ձևերից ընտրելով ֆունկցիոնալը՝ իրականացվել է չափանմուշային (էտալոնային) համեմատում «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի մշակման և իրականացման ասպարեզում առաջատար համարվող հաստատության հետ: Հետազոտությունն իրականացվել է փաստաթղթերի վերլուծության, տվյալների հավաքման, համեմատության, հակադրության և համադրության մեթոդներով: Փաստաթղթերի վերլուծության մեթոդով ուսումնասիրվել են երկու ՄԿԾ-ների մասնագրերը, մասնավորապես՝ վերջնարդյունքները և ուսումնական պլանները: Տվյալների հավաքման մեթոդով ամփոփվել են ուսումնական պլանների կառուցվածքային և բովանդակային տարրերը, իսկ համեմատության ու հակադրության մեթոդներով պարզվել են երկու ծրագրերի հիմնական տարբերություններն ու նմանությունները: Համադրության մեթոդը կիրառվել է լավագույն պրակտիկաների ընդգրկման և բարելավման ուղղությունների ձևավորման նպատակով:

Բենչմարկինգի շրջանակը

Բենչմարկինգի շրջանակում ուսումնասիրվել են ԳՊՀ-ի և ՀՀ ՊԿԱ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ների (կրթական մակարդակը՝ մագիստրատուրա, ուսուցման ձևը՝ հեռակա) վերջնարդյունքները՝ դրանց համապատասխանությունը և տարբերությունները բացահայտելու համար: Այդ գործընթացում համեմատվել են նաև ուսումնական պլանների կառուցվածքը և բովանդակությունը: Այս ամենի հիման վրա ուսումնասիրվել են ոլորտի լավագույն պրակտիկաները, որոնց ներառումը ԳՊՀ «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ում կարող է զգալիորեն բարելավել ծրագրի որակը:

Բենչմարկինգի գործընթացի օբյեկտները

ԳՊՀ-ի և ՀՀ ՊԿԱ-ի խնդրո առարկա ՄԿԾ-ների **վերջնարդյունքներն** ուսումնասիրվել են համաձայն հետևյալ ցուցանիշների.

- մասնագիտական գիտելիք և իմացություն,

- գործնական մասնագիտական կարողություններ,
- ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ:

Ուսումնական պլանների համեմատական վերլուծության ժամանակ հաշվի են առնվել հետևյալ ցուցանիշները՝

- կրեդիտների բաշխման համամասնությունը,
- ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական առարկաների և կամընտրական դասընթացների ցանկն ու բովանդակությունը,
- պրակտիկայի և հետազոտական բաղադրիչների առկայությունը,
- առարկաների քանակը կիսամյակների ընթացքում,
- մասնագիտական դասընթացների տևողությունը:

2. ԳՊՀ-ի «ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԵՎ ՀՀ ՊԿԱ-ի «ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ՄԿԾ-ՆԵՐԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՊՀ «Իրավագիտություն» կրթական ծրագրի վերջնարդյունքներ		ՀՀ ՊԿԱ «Իրավագիտություն» կրթական ծրագրի վերջնարդյունքներ	
ՄԳԻ. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		ՄԳԻ. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
ՄԳԻ 1	Ներկայացնել իրավունքի տեսության, ճյուղային և միջազգային իրավունքի հիմնարար ու խորացված հասկացությունները:	ՄԳԻ 1	Վերլուծում է Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայության համակարգում արդի հիմնախնդիրները, վեր հանում պրակտիկայում առկա խնդիրները և տալիս դրանց համակողմանի լուծման որոշակի առաջարկներ
ՄԳԻ 2	Մեկնաբանել իրավունքի աղբյուրները, նորմատիվ ակտերի կառուցվածքը և իրավական նորմերի համակարգը:	ՄԳԻ 2	Վերլուծում է պետության ձևը, պետական իշխանության մարմինները, պետության խնդիրները և ֆունկցիաները, ներկայացնում պետական շահերի պաշտպանության եղանակները
	Վերլուծել տարբեր իրավական	ՄԳԻ	Վերլուծում է քաղաքացիական

ՄԳԻ 3	համակարգերի հիմնական առանձնահատկությունները և համեմատել դրանց կառուցվածքային տարբերությունները:	3	իրավունքի արդի հիմնախնդիրները պայմանագրային, ժառանգման իրավահարաբերություններում
ՄԳԻ 4	Ընդգծել և բացատրել արդի իրավական տեսությունները ու զարգացող իրավական մոտեցումները:	ՄԳԻ 4	Զարգացած իրավական համակարգ ունեցող երկրների սահմանադրությունների համեմատական վերլուծության արդյունքում ներկայացնել կառավարման մոդելները, պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների առանձնահատկությունները
ՄԳԻ 5	Իմանալ դատական և վարչական պրակտիկայում կիրառվող իրավական մեկնաբանության մեթոդները:	ՄԳԻ 5	Վերլուծում է մարդու իրավունքների պաշտպանության հիմնական մեխանիզմները, այդ թվում՝ Մարդու իրավունքների դատարան դիմելու նախապայմանները
		ՄԳԻ 6	Վերլուծում է պառլամենտական կառավարման ձևի պայմաններում ԱԺ-ի սահմանադրաիրավական կարգավիճակը և սահմանադրական վերահսկողության գործառույթները, ինչպես նաև ԱԺ-ի, որպես օրենսդիր իշխանության, լիազորությունների շրջանակը
		ՄԳԻ 7	Վերլուծում է Եվրոպական Միության ինստիտուտների հիմնական առանձնահատկությունները, Եվրոպական Միության մարմինների գործառույթները, ինչպես նաև Եվրոպական դատարանի իրավասությունը, գործունեության, ընդունելիության չափանիշները և գործի քննության

			ընթացակարգերը
		ՄԳԻ 8	Բացահայտում է միջազգային ատյաններում անհատի և պետության դերը, վերլուծում և ներկայացնում է միջազգային իրավունքում գործող միջազգային կազմակերպությունների գործունեությունը
		ՄԳԻ 9	Վերլուծում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների հիմնական գործառույթները և առանձնահատկությունները
		ՄԳԻ 10	Տիրապետում է պետական շահերի պաշտպանության հիմնական միջոցներին և դրանց կիրառման արդյունավետ մեխանիզմներին
ԳՄԿ. Մասնագիտական գործնական կարողություններ		ԳՄԿ. Մասնագիտական գործնական կարողություններ	
ԳՄԿ 1.	Վերլուծել և մեկնաբանել իրավական ակտերը, դատարանների որոշումները և միջազգային իրավական փաստաթղթերը՝ հիմնավոր դիրքորոշում ձևակերպելու նպատակով:	ԳՄԿ 1.	Մասնագիտական գործունեության ընթացքում կարողանում է հետազոտել և կիրառել նյութական և ընթացակարգային (պրոցեսուալ) նորմերը, ներկայացնում իրավախախտումների հայտնաբերման, քննության, բացահայտման, կասեցման եղանակները
ԳՄԿ 2.	Մշակել մասնագիտական փաստաթղթեր՝ ներառյալ իրավական եզրակացություններ, պայմանագրեր, դատական դիմումներ և բողոքներ:	ԳՄԿ 2.	Ցուցադրում է նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի փորձաքննական աշխատանքներ կատարելու, իրավաբանական գործունեության առանձին ոլորտներում եզրակացություններ և խորհրդատվություններ տրամադրելու կարողությունները ու օպտիմալ կառավարչական որոշումներ ընդունելու հմտություններ, սահմանում և թվարկում է օրենքի ու իրավունքի

			նորմերից բխող հիմնական պահանջները, իրավաբանական գործունեության առանձին ոլորտներում էլ ցուցադրում է նորմատիվ իրավական ակտերի արդյունավետ և նպատակային կիրառում
ԳՄԿ 3.	Կիրառել իրավունքի նորմերը բարդ, ոչ ստանդարտ իրավիճակներում՝ հիմնված վերլուծության, ռիսկերի գնահատման և բազմակողմանի մոտեցման վրա:	ԳՄԿ 3.	Ցուցադրում է կոռուպցիոն վարքագծի բացահայտման, գնահատման, այն կասեցնելուն ուղղված աշխատանքներ իրականացնելու եղանակները և ձևաչափերը
ԳՄԿ 4.	Իրականացնել անկախ իրավաբանական հետազոտություն՝ օգտագործելով գիտական գրականություն, փաստական տվյալներ և թվային աղբյուրներ:	ԳՄԿ 4.	Հանրային ծառայության համակարգում արդի մարտահրավերների դեմ պայքարի իրավական միջոցների կիրառում
ԳՄԿ 5.	Օգտագործել իրավաբանական մասնագիտական անգլերեն՝ միջազգային իրավական աղբյուրների ուսումնասիրության, թարգմանության և հաղորդակցության համար:	ԳՄԿ 5.	Ցուցադրում է գործարարական գործունեության իրականացման ապահովման իրավական մեխանիզմների իմացություն, այդ թվում՝ իրավաբանական անձանց, անհատ ձեռնարկատերերի գրանցման համար և ներդրումային գործունեության անհրաժեշտ հմտությունների տիրապետում
ԳՄԿ 6.	Կիրառել ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ (օրինակ՝ իրավաբանական տեղեկատվական համակարգեր, տվյալների բազաներ, արհեստական բանականության գործիքներ) իրավական վերլուծության, փաստաթղթային	ԳՄԿ 6.	Մշակում է օրենսդրական և վարչական ակտերի նախագծեր, բացատրում ակտերի կազմման, վարչական վարույթների կազմակերպման, վարչական դատավարության շրջանակներում կիրառվող փաստաթղթերի՝ (դիմումների, հայցերի, բողոքների և միջնորդությունների

	աշխատանքի և հետազոտության նպատակով:		նախագծերի), մշակման գործընթացը
ԳՄԿ 7.		ԳՄԿ 7.	Տիրապետում է մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանություն հիմնական սահմանադրաիրավական մեխանիզմներին, այդ թվում՝ անհատական սահմանադրական գանգատ կազմելու և ներկայացնելու գործընթացին
		ԳՄԿ 8.	Սահմանում և ներկայացնում է քաղաքացիական իրավունքի արդի ինստիտուտների և հիմնախնդիրների, այդ թվում՝ գործարքների և քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի նկատմամբ ներկայացվող հիմնական պահանջները, ցուցադրում դրանք համակողմանի վերլուծելու կարողություն
		ԳՄԿ 9.	Ներկայացնում է դատարանների և արդարադատությանը աջակցող մարմինների գործունեության հիմնական առաջնահերթությունները, ուղղությունները և առանձնահատկությունները
		ԳՄԿ 10.	Ցուցադրում է միջազգային պայմանագրեր կազմելու կարողությունը, միջազգային վեճերի լուծման, դրանց հաղթահարման վերաբերյալ առաջարկներ ու լուծումներ ներկայացնելու հմտությունը
		ԳՄԿ 11.	Կատարում է քաղաքացիական և գործարարական իրավահարաբերություններում

			հիմնախնդիրների ինքնուրույն վերլուծություններ ու հետազոտություններ, ներկայացնում է առկա բացերի լուծման իրավական ուղիներ
ԸՓԿ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ		ԸՓԿ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ	
ԸՓԿ 1.	Ցուցաբերել քննադատական, վերլուծական և նորարար մտածողություն իրավական խնդիրների ընկալման և լուծման գործընթացում:	ԸՓԿ 1.	Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի փորձաքննական աշխատանքներ կատարելու, իրավաբանական գործունեության առանձին ոլորտներում եզրակացություններ և խորհրդատվություններ տրամադրելու կարողությունները ու կառավարչական որոշումներ ընդունելու հմտություններ
ԸՓԿ 2.	Արդյունավետ հաղորդակցվել բանավոր և գրավոր՝ կիրառելով իրավաբանական հստակ տերմինաբանություն հայերենով և օտար լեզվով (ներառյալ մասնագիտական անգլերենով):	ԸՓԿ 2.	Ցուցադրում է իրավագիտության ոլորտում մանկավարժական և գիտական հետազոտություններ կազմակերպելու ու իրականացնելու կարողություն
ԸՓԿ 3.	Աշխատել միջմասնագիտական և բազմամշակութային միջավայրում՝ ցուցաբերելով համագործակցության և ղեկավարելու ունակություններ:	ԸՓԿ 3.	Օտար լեզուն, որպես գործնական շփման միջոց, օգտագործում է մասնագիտական տեսակետը, դիրքորոշումը, ինչպես նաև իր փաստարկները ներկայացնելու համար
ԸՓԿ 4.	Օգտագործել թվային գրագիտություն՝ ներառյալ իրավաբանական ծրագրային հարթակներ, տվյալների վերլուծության գործիքներ և առցանց գիտական աղբյուրներ:	ԸՓԿ 4.	Իրավագիտության ոլորտում տարաբնույթ տեխնիկական, այդ թվում՝ համակարգչային որոշակի մեթոդներ կիրառելով իրականացնում է որակյալ գիտական հետազոտություններ
ԸՓԿ 5.	Ծավալել գործունեություն իրավական էթիկայի և սոցիալական	ԸՓԿ 5.	Սահմանում է էթիկայի նորմերի պահպանման և գործարար

	պատասխանատվության սկզբունքների հիման վրա՝ նպաստելով իրավական պետականության զարգացմանը:		կապերի ապահովման անհրաժեշտ նորմերը
		ԸՓԿ 6.	Զուգակցում է պետության, իրավունքի և անհատի վերաբերյալ տարբեր ուսմունքներ ու համոզմունքներ
		ԸՓԿ 7.	Ապահովում է մասնագիտական ոլորտում կառավարչական հմտությունների արդյունավետ կիրառում

3. ԳՊՀ-ի «ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԵՎ ՀՀ ՊԿԱ-ի «ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԿԾ-ՆԵՐԻ ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՊՀ «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլան

Ընդհանուր կառուցամաս

Դասիչ	Սպասարկող ամբիոնը	Ուսումնական դասընթացի անվանումը	Կիսամյակներ	Ընդամենը	Դասախոսութ.	Գործնական	Լաբորատոր	Ինքնուրույն	Շաբաթական ժամաբաշխումը ըստ կիսամյակների					Քննություն	Կրեդիտ
									I կուրս		II կուրս		III կուրս		
									1 4 x 26	2 4 x 26	3 4 x 26	4 4 x 26	5		
ՈՒԿ		Ուսումնական կառուցամաս													
		Լրացական դասընթաց													
ՈՒԿ 01	ՕԼ	Անգլերեն լեզու-1	1	60		8		52	020						2,0
ՈՒԿ 02	ՕԼ	Անգլերեն լեզու -2	2	60		8		52		020					2,0
		Ընդհանուր դասընթացների կրթամաս													
ՈՒԿ 03	ՄԹ	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական հետազոտություններում	1	120	8		8	104	202						4,0
ՈՒԿ 04	ԲՊԻ	Համեմատական իրավագիտություն	3	90	8	8		74			220				3,0
		Ընդամենը		330	16	24	8	282	2.2.2	0.2.0	2.2.0				11,0

ՀՀ ՊԿԱ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլան
Ընդհանուր կառուցամաս

№	Ամբիոն	Դասընթացի անվանում	Ժամաքանակ				Եզրափակիչ ստուգման ձև	Մագիստրանտին հատկացվող կրեդիտների ընդհանուր քանակը
			Դասախոսություն	Գործնական	Ինքնուրույն աշխատանք	Ընդամենը		
1.	Հ Ք	Մասնագիտական օտար լեզու	4	8	108	120	քննություն	4
2.	Հ Ք	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և էլեկտրոնային կառավարում	6	6	78	90	քննություն	3

ԳՊՀ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլան
Մասնագիտական պարտադիր կառուցամաս

Դասիչ	Սպասարկող ամբիոն	Ուսումնական դասընթացի անվանումը	Կիսամյակներ	Ընդամենը	Դասախոսութ.	Գործնական	Լաբորատոր	Ինքնուրույն	Շաբաթական ժամաքաշխումը ըստ կիսամյակների					Քննություն	Կրեդիտ
									I կուրս		II կուրս		III կուրս		
									1	2	3	4	5		
									4 x 26	4 x 26	4 x 26	4 x 26			
ՈՒԿՄ		Մասնագիտական պարտադիր դասընթացներ													
ՈՒԿՄ 01	ԲՊ Ի	Իրավունքի փիլիսոփայություն	1	180	24	8		148	620					1	6
ՈՒԿՄ 02	ԲՊ Ի	Նախաքննության հիմնահարցերը քրեական դատավարությունում	1	120	12	4		104	310						4
ՈՒԿՄ 03	ԲՊ Ի	Տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններ	1	120	16			104	400					1	4
ՈՒԿՄ 04	ԲՊ Ի	Համեմատական քրեական իրավունք	1	120	16			104	400					1	4
ՈՒԿՄ 05	ԲՊ Ի	Իրավաբանական գրագրություն	2	60	8	4		48		210				2	2
ՈՒԿՄ 06	ԲՊ Ի	Գույքային հիմնահարցերը քրեական դատավարությունում	2	120	16			104		400					4
ՈՒԿՄ 07	ԲՊ Ի	Հանցագործությունների առանձին տեսակի քննության մեթոդիկա	2	120	8	4		108		210				2	4
ՈՒԿՄ	ԲՊ	Իրավունքի սոցիոլոգիա	3	90	16			74			400			2	3

08	Ի													
ՈՒԿՄ 09	ԲՊ Ի	Բռնությամբ կատարվող հանցագործություններ	2	180	32		148		800				3	6
ՈՒԿՄ 10	ԲՊ Ի	Վիկտիմոլոգիա	3	90	16		74			400			3	3
ՈՒԿՄ 11	ԲՊ Ի	Մարդու իրավունքների պաշտպանության եվրոպական չափանիշները ՀՀ քրեական դատավարությունում	3	120	16		104			400			3	4
ՈՒԿՄ 12	ԲՊ Ի	Մարդու իրավունքների և ազատությունների քրեաիրավական պաշտպանությունը	4	90	24		66				600		4	3,0
ՈՒԿՄ 13	ԲՊ Ի	Պաշտպանության իրականացումը քրեական գործով	4	120	16	8	96				420		4	4,0
ՈՒԿՄ 14	ԲՊ Ի	Դատական վերանայման հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում	4	90	16		74				400		4	3,0
		Ընդամենը		1620	236	28	1356	17.3.0	16.2.0	12.0.0	14.2.0			54, 0

Կամընտրական առարկաներ

ՈՒԿԸ		Կամ ընտրական դասընթացներ												
ՈՒԿԸ 01	ԲՊ Ի	Այլընտրանքային պատժատեսակների հիմնախնդիրները Հանցավոր վարքագծի մոտիվացիա	2	180	20	4	156		510				2	6,0
ՈՒԿԸ 02	ԲՊ Ի	Դատական փորձաքննության հիմնախնդիրներ Ապացուցման հիմնախնդիրները ՀՀ քրեական դատավարությունում	3	270	28	12	230			530			3	9,0
ՈՒԿԸ 03	ԲՊ Ի	Դատավարական հարկադրանքի հիմնահարցերը քրեական դատավարությունում Քրեական գործերով նախադեպային իրավունքի կիրառման հիմնախնդիրները	4	240	32	8	200				820			8,0
		Ընդամենը		690	80	24	586		5.1.0	7.3.0	8.2.0			23,0

ՀՀ ՊԿԱ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլան
Մասնագիտական պարտադիր կառուցամաս

№	Ամբիոն	Դասընթացի անվանում	Ժամաքանակ				Եզրափակիչ ստուգման ձև	Մագիստրանտին հատկացվող կրեդիտների ընդհանուր քանակը	Կիսամյակ
			Դասախոսություն	Գործնական	Ինքնուրույն աշխատանք	Ընդամենը			
1.	Ի	Հանրային ծառայության համակարգը ՀՀ-ում	6	6	108	120	քննություն	4	1-ին
2.	Ի	Համեմատական սահմանադրական իրավունք	6	6	138	150	քննություն	5	1-ին
3.	Ի	Իրավաստեղծ գործունեություն և իրավաբանական տեխնիկա	6	6	108	120	քննություն	4	1-ին
4.	Ի	Պետության և իրավունքի տեսության արդի հիմնախնդիրները	6	6	138	150	քննություն	5	1-ին
5.	Ի	Մարդու իրավունքների հիմնահարցեր	6	6	168	180	քննություն	6	1-ին
6.	Ի	Քաղաքացիական իրավունքի արդի հիմնախնդիրները	6	6	108	120	քննություն	4	2-րդ
7.	Ի	Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման սահմանադրաիրավական հիմնախնդիրները	6	6	108	120	քննություն	4	2-րդ
8.	Ի	Պաշտոնատեղական իրավունք	6	6	108	120	քննություն	4	2-րդ
9.	Ի	Ընտրական իրավունքի արդի հիմնախնդիրները	6	6	108	120	քննություն	4	3-րդ
10.	Ի	Վարչական վարույթ և դատավարություն	6	6	138	150	քննություն	5	3-րդ
11.	Ի	Ֆինանսական իրավունքի արդի հիմնախնդիրները	6	6	108	120	քննություն	4	3-րդ
12.	Ի	Բանկային իրավունք	6	6	48	60	քննություն	2	3-րդ
13.	Ի	Եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունք	6	6	108	120	քննություն	4	3-րդ
14.	Ի	Աշխատանքային իրավունքի արդի հիմնախնդիրները	6	6	108	120	քննություն	4	3-րդ
15.	Ի	Քրեական իրավունքի արդի հիմնախնդիրները	6	6	108	120	քննություն	4	4-րդ
16.	Ի	Քրեական դատավարության արդի հիմնախնդիրները	6	6	108	120	քննություն	4	4-րդ
17.	Ի	Միջազգային հանրային իրավունք	6	6	138	150	քննություն	5	4-րդ
18.	Ի	Վարչական պատասխանատվության արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում	6	6	108	120	քննություն	4	4-րդ
19.	Ի	Ազգային անվտանգության հիմունքներ	6	6	48	60	քննություն	2	4-րդ
20.	Ի	Միջազգային մարդասիրական իրավունք	6	6	48	60	քննություն	2	4-րդ
Ընդամենը՝			120	120	2160	2400	20	80	

ԳՊՀ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլան

Հետազոտական կառուցամաս

Սպասարկող ամբիոնը	Ուսումնական դասընթացի անվանումը	Կիսամյակներ	Ընդամենը	Դասախոսություն	Գործնական	Լաբորատոր	Ինքնուրույն	Շաբաթական ժամաբաշխումը ըստ կիսամյակների					Ընդամենը	Կրեդիտ
								I կուրս		II կուրս		III կուրս		
								1	2	3	4	5		
								4 x 26	4 x 26	4 x 26	4 x 26			
	Հետազոտական կառուցամաս													
ԲՊԻ	Գիտահետազոտական աշխատանք		(180)							X	X	X		1+2+4
ԲՊԻ	Արտադրական հետազոտական պրակտիկա(4 շաբաթ)		(60)								X		X	2
ԲՊԻ	Արտադրական հետազոտական պրակտիկա(4 շաբաթ)		(60)									X	X	2
ԲՊԻ	Մագիստրոսական ատենախոսության պատրաստում		(180)							X	X	X		1+2+4
ԲՊԻ	Մագիստրոսական ատենախոսության պաշտպանություն		(480)									X	X	14
	Ընդամենը(ոչ լսարանային)		(960)											(32)
	Ընդամենը լսարանային		2640	332	76	8	2224							88
	Ընդամենը		3600					19.5.2	21.5.0	23.3.0	22.4.0		88+(32)=120	

ՀՀ ՊԿԱ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլան

Հետազոտական կառուցամաս

№	Դասընթացի անվանում	Ժամաքանակ				Եզրափակիչ ստուգման ձև	Մագիստրոսական ատենախոսության կրեդիտների ընդհանուր քանակը	Կիսամյակ
		Դասախոսություն	Գործնական	Ինքնուրույն	Ընդամենը			
1	Կառավարչական-գիտահետազոտական պրակտիկա		240	0	240	Հաշվետվության պաշտպանություն	8	5-րդ
2.	Ամփոփիչ ատեստավորում		0	750	750	Մագիստրոսական թեզի պաշտպանություն	25	5-րդ
	Ընդամենը		240	750	990	2 քննություն	33	

4. ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳՊՀ-ի «Իրավագիտություն» և ՀՀ ՊԿԱ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ների համեմատական վերլուծության, ՄԿԾ-ների վերջնարդյունքների և ուսումնական պլանների ուսումնասիրության արդյունքում արվել են հետևյալ եզրակացություններն ու առաջարկությունները.

1. Չնայած ԳՊՀ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի վերջնարդյունքները վերաբերելի են իրավագիտության ոլորտի լայն շրջանակին, սակայն ուսումնական պլանի կառուցվածքն ու ընդգրկված դասընթացները վկայում են մասնագիտացման միակողմանիության մասին. մասնավորապես՝ գերակշռում են քրեական իրավունքի և քրեական դատավարությանն առնչվող դասընթացները, մինչդեռ քաղաքացիական, վարչական և իրավաբանական այլ ճյուղերին նվիրված դասընթացները սակավաթիվ են:
2. ՀՀ ՊԿԱ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլանի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ այն ընդգրկում է իրավունքի տարբեր ճյուղերը՝ համապատասխան առարկաներով: Հատկապես նկատելի է քաղաքացիական, վարչական և աշխատանքային իրավունքին, ինչպես նաև միջազգային և եվրոպական իրավունքին վերաբերող դասընթացների առկայությունը: Առաջարկվում է ԳՊՀ ուսումնական պլանում ապահովել նման համամասնություն քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության ոլորտի պարտադիր դասընթացների մասնակի կրճատման և դրանց փոխարեն իրավունքի այլ ճյուղերին վերաբերող առարկաների ընդգրկման միջոցով:
3. Առաջարկվում է ՀՀ ԳՊՀ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլանի մասնագիտական պարտադիր կառուցամասում ավելացնել հետևյալ դասընթացները.

№	Կիսամյակ	Դասընթացի անվանում	Դասախոսություն (ժամ)	Գործնական (ժամ)	Ինքնուրույն աշխատանք (ժամ)	Ընդամենը (ժամ)	Եզրափակիչ ստուգման ձև	Կրեդիտներ
1.	1-ին	Պետության և իրավունքի տեսության արդի հիմնախնդիրները	18	12	90	120	Քննություն	4
2.	1-ին	Համեմատական իրավագիտություն	24	12	84	120	Քննություն	4
3.	1-ին	Մարդու իրավունքների հիմնահարցեր	24	18	138	180	Քննություն	6
4.	2-րդ	Իրավաբանական գրագրություն և փաստաթղթերի կազմում (ՀՀ ՊԿԱ-ի «Իրավաստեղծ գործունեություն և իրավաբանական տեխնիկա» առարկան նկատի ունենալով՝ փոփոխել ԳՊՀ-ի ուսումնական պլանի «Իրավաբանական գրագրությունը»)	24	12	84	120	Քննություն	4
5.	2-րդ	Քաղաքացիական իրավունքի արդի հիմնախնդիրներ	18	12	90	120	Քննություն	4
6.	2-րդ	Քրեական դատավարության արդի հիմնախնդիրները	18	12	90	120	Քննություն	4
7.	3-րդ	Աշխատանքային իրավունքի արդի հիմնախնդիրներ	18	12	90	120	Քննություն	4
8.	3-րդ	Վարչարարության և վարչական դատավարության արդի հիմնախնդիրներ	18	12	90	120	Քննություն	4

4. Առաջարկվում է ՀՀ ԳՊՀ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլանի կամընտրական առարկաների կառուցամասում նոր դասընթացներ ավելացնելու կամ եղած առարկաների անունները մասնակիորեն փոփոխելու եղանակով սահմանել հետևյալ առարկայացանկը.

№	Կիսամյակ	Դասընթացի անվանում
1.	2-րդ	Քրեական իրավունքի հատուկ մասի արդի հիմնախնդիրները
2.	2-րդ	Վարչական պատասխանատվության արդի հիմնախնդիրներ
3.	2-րդ	Հանցավոր վարքագծի մոտիվացիա
4.	3-րդ	Ապացուցման հիմնախնդիրները դատական համակարգում
5.	3-րդ	Դատավարական հարկադրանքի հիմնահարցերը քրեական դատավարությունում
6.	3-րդ	Քրեական գործերով նախադեպային իրավունքի կիրառման հիմնախնդիրները (Բռնությամբ կատարվող

		հանցագործություններ առարկայի փոխարեն)
7.	4-րդ	Հանցագործությունների առանձին տեսակների քննության մեթոդիկա
8.	4-րդ	Կիբեռհանցագործություններ և իրավական արձագանք
9.	4-րդ	Այլընտրանքային պատժատեսակների հիմնախնդիրները
10.	4-րդ	Դատական փորձաքննության հիմնախնդիրները

5. Առաջարկվում է ՀՀ ԳՊՀ-ի «Իրավագիտություն» ՄԿԾ-ի ուսումնական պլանից հանել հետևյալ առարկաները՝

- Նախաքննության հիմնահարցերը քրեական դատավարությունում,
- Տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններ,
- Համեմատական քրեական իրավունք,
- Գույքային հիմնահարցերը քրեական դատավարությունում,
- Իրավունքի սոցիոլոգիա,
- Բռնությամբ կատարվող հանցագործություններ: